

2021.156

Archeologienota Kortrijk Doorniksesteenweg 220

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

9-9-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Kortrijk Doorniksesteenweg 220 (provincie West-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied en waarbij de totale oppervlakte van bodemingrepen meer dan 5000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied, 6420m² groot, bestaat uit 2 los van elkaar gelegen deelzones: een grote, langgerekte oost-west georiënteerde zone (deelzone 1, ca. 6120m²) en een kleine, vierkante zone ten zuidwesten ervan (deelzone 2, ca. 300m²). De deelzones worden van elkaar gescheiden door een gebouw. Beide deelzones maken deel uit van een scholencampus voor volwassenenonderwijs en situeren zich ten westen van de Doorniksesteenweg. In deelzone 1 is aan de oostelijke zijde een schoolgebouw aanwezig (Doorniksesteenweg 222), in het noordwesten zijn er enkele garageboxen; de overige ruimte wordt ingenomen door verhardingen (parkeerruimte en interne circulatie) en enkele groenzones. Deelzone 2 is deels verhard, deels groenzone.

Het plangebied is gelegen in een eertijds landelijke omgeving, zeer ver verwijderd van de dichtstbijzijnde kernen. Op de Villaretkaart uit 1745-1748 is de Doorniksesteenweg duidelijk herkenbaar. Het plangebied is onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. In de omgeving is verspreide bebouwing aanwezig. De Ferrariskaart toont een gelijkaardig beeld; ter hoogte van het plangebied wordt een molen weergegeven maar deze bevond zich in werkelijkheid iets ten noorden van het terrein. De 19de-eeuwse kaarten tonen ook geen bebouwing, wel een landweg die net door de noordwestelijke hoek van deelzone 1 loopt; het grootste deel van het terrein is nog steeds landbouwgrond. Het kasteel met bijhorend park, iets ten noorden van het plangebied gelegen, is op de topografische kaart van 1862 voor het eerst te zien. Op de luchtfoto van 1971 is het terrein nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond; idem in 1990, maar de terreinen net ten noorden zijn dan reeds bebouwd, deze gebouwen zijn nog steeds aanwezig. De luchtfoto van 2000 toont dat deelzone 1 er op dat moment reeds min of meer uitzag als op heden; wel wordt iets voor 2009 de parking heraangelegd. Op dat moment wordt ook deelzone 2 deels verhard en verschijnt het grote gebouw tussen beide deelzones.

Kortrijk ontwikkelde zich langs de Leie. Het plangebied is te situeren op de noordelijke uitlopers van een heuvelrug ten zuiden van de stad, op ruime afstand van de Leie. Er zijn geen andere waterlopen in de onmiddellijke nabijheid van het terrein. Het detail van het hoogtemodel toont dat het maaiveld in deelzone 1 zowel daalt van west (+39,30m TAW) naar oost (+36,00m TAW) als van noord (+38,30m TAW) naar zuid (+36,50m TAW). Het maaiveld van deelzone 2 bevindt zich tussen ca. +37,80m TAW en +37,30m TAW. De vele rechte aflijningen op het hoogtemodel tonen aan dat het huidige maaiveldverloop een kunstmatige creatie, en niet meer het originele verloop. Op het terrein wordt een matig droge zandleembodem met textuur B horizont verwacht, die naar het westen op natter worden.

Er gebeurde al relatief veel archeologisch onderzoek (veldkarteringen, proefsleuven, een aantal opgravingen, enkele toevalsvondsten) in de nabije omgeving van het plangebied (straal van 1km).

Wat opvalt is de relatief hoge densiteit aan sites uit de ijzertijd/Romeinse periode, zowel bewoningssporen als grafcontexten zijn aangetroffen.

Louter op basis van bovenstaande gegevens zou aan het plangebied een hoge archeologische verwachting kunnen worden gegeven, vooral voor sites met grondsporen uit de ijzertijd/Romeinse periode. Deze verwachting houdt echter geen rekening met de diverse bouwcampagnes die sinds eind 20ste eeuw hebben plaatsgevonden op en net naast het plangebied. Deze hebben ongetwijfeld een impact op de bodem gehad. Dit werd recent vastgesteld op de terreinen net ten zuiden van het plangebied, die eenzelfde historiek en landschappelijke kenmerken hebben als het plangebied. Bij een landschappelijke bodemonderzoek eind 2020 werden zeven boringen geplaatst. Deze toonden allen een menselijke verstoring van de natuurlijke bodemsequentie. Pas op grote diepte (ca. 1,70m onder maaiveld) kon een natuurlijke blauwgrijze reductie C-horizont herkend worden. De eertijds bovenliggende horizonten waarvan sprake op de bodemkaart, waren verdwenen. Dit duidt er op dat het terrein in het verleden reeds sterk werd vergraven. De resultaten van deze boringen kunnen geëxtrapoleerd worden naar het huidige plangebied. Ook hier zullen de bouwcampagnes voor een diepgaande verstoring gezorgd hebben, waardoor het archeologische niveau reeds is verstoord. Dit werd bevestigd bij een milieuonderzoek door middel van grondboringen uitgevoerd eind 2020 op de volledige scholencampus, waarbij ook 2 boorpunten op/nabij het huidige plangebied geplaatst. Tot op een diepte van 1,20m onder het maaiveld was een zwarte zandbodem aanwezig, met daarin veel grind. Eronder werd een zwartbruine, matig kleiige zandbodem aangetroffen in 1 boring, en een grijszwarte kleibodem in de andere boring. Dit is niet langer de bodemsequentie die op basis van de bodemkaart kan verwacht worden. De archeologische verwachting van het plangebied dient bijgevolg bijgesteld te worden naar zeer laag.

De aanvraag voor omgevingsvergunning omvat enerzijds de afbraak van de bestaande gebouwen en het supprimeren van de verhardingen en groenzones, en anderzijds het optrekken van 3 nieuwe gebouwen en omgevingsaanleg. In deelzone 1 wordt centraal een nieuw gebouw opgetrokken, bestaande uit 3 bovengrondse niveaus met klaslokalen en gemeenschappelijke werkruimte voor de studenten en 1 niveau ondergrondse parking (ca. 3m diep, ca. 1200m²), met inrit (ca. 100m²) in het zuidoosten. De nieuwbouw bevindt zich op een hellend terrein, waardoor het maaiveld aan de zuidkant ca. 100-150cm lager ligt dan het gelijkvloers niveau; hierdoor zal de uitgraving van de parking aan deze zijde minder diep zijn. Ter hoogte van de voormalige garageboxen wordt een fietsenstalling voorzien. In deelzone 2 wordt een gelijkvloerse uitbreiding van de bestaande cafetaria van het aanpalende gebouw voorzien. Rond de nieuwe gebouwen wordt nieuwe groenzones en verhardingen aangelegd; de zone ter hoogte van het gesloopte oostelijke gebouw blijft braakliggend. De diepste bodemingrepen situeren zich ter hoogte van de parkeergarage en inrit ernaartoe (uitgraving van 2 à 3m diep, ca. 1300m²). De ingrepen op de rest van het terrein zijn minder diep, hier moet rekening gehouden worden met een algemene verstoring van 60 à 80cm. Plaatselijk zullen er daarnaast enkele diepere ingrepen zijn voor nutsvoorzieningen (o.a. septische put, regenwaterput) en -leidingen, maar deze zijn beperkt in oppervlakte en puntsgewijs of lijnvormig.

Het plangebied kent een zeer lage archeologische verwachting. De diverse bouwcampagnes sinds eind 20ste eeuw hebben voor een grote bodemverstoring en vernieling van het archeologische niveau gezorgd. Dit werd recent vastgesteld op en net ten zuiden van het terrein door middel van 2 afzonderlijke booronderzoeken. Op basis van dit bureauonderzoek kan aangetoond worden dat er

geen archeologische site meer aanwezig kan zijn binnen de grenzen van het plangebied. Een verder vooronderzoek zal geen kenniswinst bijbrengen en wordt niet geadviseerd.

Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch vooronderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.